

Дехтяр Надія Анатоліївна,
к.е.н., доцент,
Сумський державний університет, м. Суми

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах нестабільної економічної ситуації одним із основних чинників забезпечення подальшого розвитку економіки України є створення дієвої фінансової системи, першочерговими завданнями якої є подолання наслідків фінансово-економічної кризи та політичної нестабільності в країні, підтримка сталого економічного розвитку та фінансової рівноваги, а також формування передумов для реалізації євроінтеграційних реформ. Слід зазначити, що від якості побудови та збалансованості фінансової системи залежить рівень забезпечення держави фінансовими ресурсами та виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку суспільства.

Концептуальні засади побудови та розвитку фінансової системи України представлено в наукових працях таких провідних вітчизняних авторів, як: В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик, М. І. Карлін, Б. А. Карпінський, С. В. Ковальчук, В. П. Кудряшов, В. М. Опарін, О. Р. Романенко, І. В. Форкун, В. М. Федосов, С. І. Юрій та ін.

Проте, не дивлячись на досить високий рівень та змістовний характер опрацювання даного питання, на нашу думку, поза увагою залишилася проблема забезпечення стійкого та стабільного функціонування вітчизняної фінансової системи в умовах нестабільного

економічного середовища.

Слід зазначити, що формування фінансової системи будь-якої країни визначається соціально-економічною моделлю та залежить від історичного розвитку, рівня демократизації суспільства, національних особливостей організації фінансових відносин та рівня централізації фінансових ресурсів держави.

На сучасному етапі фінансова система є найбільш регульованим сектором економіки, і зазнає впливу не тільки економічних і соціальних, а й політичних чинників, оскільки в її стабільності зацікавлені всі суб'єкти фінансових відносин.

Основним критерієм досягнення ефективного розвитку фінансової системи є своєчасний моніторинг та оцінка стійкості її функціонування. Стійкість фінансової системи – це здатність сфер та ланок фінансової системи, за будь-яких умов економічного розвитку країни, забезпечувати необхідний і достатній обсяг фінансових ресурсів для подолання макроекономічних дисбалансів та нейтралізації наслідків кризових явищ у фінансовій сфері.

Слід зазначити, що у фундаментальних працях закордонних і вітчизняних науковців досліджуються питання аналізу та оцінювання стійкості окремих елементів фінансової системи. При цьому основна увага приділяється характеристиці стану фінансової системи під час кризових та посткризових процесів. Аналізуючи показники стійкості фінансової системи автори зосереджують свою увагу на кількісних та якісних характеристиках функціонування лише фінансового сектору, зокрема, банківської системи та фінансового ринку (використовується група показників, рекомендованих МВФ). Вітчизняні науковці надають перевагу лише ключовим макроекономічним індикаторам, не враховуючи при цьому, істотні структурні та політичні

чинники, що впливають на конкретну фінансову ситуацію в країні.

На нашу думку, усталену систему оцінювання стійкості фінансової системи пропонуємо доповнити показниками, що характеризують розвиток її складових: реального сектору економіки, домогосподарств, державних фінансів та міжнародних фінансів, у розрізі зовнішніх та внутрішніх факторів її функціонування.

Проведений аналіз динаміки та стану внутрішніх і зовнішніх параметрів формування стійкості фінансової системи України засвідчив про погіршення фінансової ситуації в країні, тому зростає нагальна потреба в розробці науково-методичних засад до формування цілісної системи моніторингу, ідентифікації та розробки заходів щодо мінімізації наслідків фінансової нестабільності. Запропонована сукупність показників, на нашу думку, більш повно враховуватиме національні особливості побудови та функціонування фінансової системи, через поєднання основних характеристик розвитку її складових в комплексну систему оцінювання фінансової стійкості.

Тому, першочерговими завданнями забезпечення стійкого функціонування фінансової системи в умовах нестабільної економіки є:

- своєчасне виявлення деструктивних факторів внутрішнього і зовнішнього впливу на розвиток фінансової системи та їх нейтралізація;
- розробка механізму управління фінансовою системою, спрямованого на подолання наслідків фінансових шоків в умовах нестабільного економічного середовища;
- оптимізація джерел формування та способів залучення фінансових ресурсів в умовах нестабільності;
- забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів з врахуванням встановлених

пріоритетів реалізації державної фінансової політики та потреб соціального-економічного розвитку в умовах прояву наслідків кризових явищ.

Список використаних джерел

1. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навчальний посібник / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик; ред. В. Д. Базилевич. – К. : Атіка, 2002. – 368 с.
2. Біла Ю. Г. Фінанси : навчальний посібник / Ю. Г. Біла, І. Р. Чуй – Львів : «Магнолія 2006», 2010. – 390 с.
3. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик. – К.: НІОС. – 2000. – 416 с.
4. Карлін М. І. Фінансова система України: навчальний посібник для студ. вузів / М. І. Карлін. – К. : Знання, 2007. – 324 с.
5. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння : монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Вид-во «Логос», 2005. – 496 с.
6. Ковальчук С. В. Фінанси: навчальний посібник / С. В. Ковальчук, І. В. Форкун. – Львів : Новий Світ-2000, 2006. – 568 с.
7. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2005. – 240 с.
8. Романенко О. Р. Фінанси : навч. посібник / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн. – К. : КНЕУ, 1999. – 108 с.